

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23Tos/18/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119015433
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Samaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3119015433.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Samaša a sudcov JUDr. Beáty Javorkovej a JUDr. Mariána Dunčka na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26. februára 2020 prejednal sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín v trestnej veci odsúdeného

M. F.,

nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D., R. XXX/XX, t. č. vo výkone trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom,

ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 6Pp/263/2019 zo dňa 07.01.2020 a takto

rozhodol:

I. Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušuje sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu.

II. Podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Tr. zák. a § 415 ods. 1 Tr. por. sa návrh odsúdeného M. F. o podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T/174/2014 zo dňa 11.12.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23To/80/2018 zo dňa 08.10.2018 zamietá.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T/174/2014 zo dňa 11.12.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23To/80/2018 zo dňa 08.10.2018 bol M. F. odsúdený pre zločin vydierania spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. a), písm. c) Tr. zák. a § 139 ods. 1 písm. a) Tr. zák. k súhrnnému trestu odňatia slobody vo výmere 6 rokov, pre výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 6Nt/235/2018 zo dňa 10.12.2018 bol zmenený spôsob výkonu vyššie uvedeného trestu odňatia slobody preradením na jeho ďalší výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Uznesením súdu prvého stupňa bol odsúdený M. F. podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a § 415 ods. 1 Tr. por. podmienene prepustený z výkonu vyššie uvedeného trestu odňatia slobody. Podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. mu bola určená skúšobná doba v trvaní 2 (dva) roky.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote prokurátor sťažnosť, ktorú zahlásil do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po vyhlásení uznesenia. V písomných dôvodov uviedol, že dôvodom sťažnosti je to, že súd prvého stupňa nedostatočne vyhodnotil rizikové faktory u odsúdeného, nedostatočne sa vysporiadal s jeho trestnou minulosťou a povahou spáchaného trestného činu. Súd prvého stupňa nezohľadnil ani to, že je potrebné prihliadať aj k tomu, že odsúdený už bol v minulosti 3-krát podmienene

prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, ale napriek tomu pokračoval v páchaní trestnej činnosti, teda skoršie uložené nepodmienečné tresty odňatia slobody nespĺnili svoj účel, keďže sa naďalej dopúšťal trestnej činnosti. Podľa názoru prokurátora preto u odsúdeného nie je možné dôvodne predpokladať, že v budúcnosti povedie riadny život. Pre jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nie sú splnené zákonné predpoklady. Navrhol uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. a zamietnuť návrh odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, eventuálne vec vrátiť súdu prvého stupňa, aby doplnil dokazovanie.

K sťažnosti prokurátora sa písomne vyjadril aj odsúdený. Uviedol, že súhlasí s tým, ako rozhodol o jeho návrhu súd prvého stupňa, ktorý toto svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Namietal okrem iného aj to, že poškodený S. O. (vo veci pod sp. zn. 2T/174/2014) nebol v čase spáchaní skutku dieťaťom (mal 17,5 roka) a poukázal tiež na svoje pohnútky, ktoré ho viedli k spáchaniu tohto trestného činu - že konal spontánne, ako otec 15-ročnej dcéry, ktorá bola poškodeným týraná, zneužívaná, bitá, okrádaná, psychicky a fyzicky týraná a opakovane znásilňovaná a ktorá si siahla na život. V minulosti bol iba dvakrát podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, pričom vždy sa v skúšobnej dobe osvedčil. Jeho trestná minulosť je „zahladená“. Vyjadril sa tiež tak, že nerozumie, ako mohol ústav na výkon trestu do hodnotenia napísať, že má len čiastočne kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, keď sa na súde plne priznal.

Krajský súd v Trenčíne primárne zistil, že podaná sťažnosť je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a v zákonom stanovenej lehote na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré týmto výrokom predchádzalo, a dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora je dôvodná.

Krajský súd v prvom rade konštatuje, že súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa k priebehu svojho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa ďalej vyplýva, že tento sa dôsledne zaoberal zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. Možno prisvedčiť jeho názoru, že odsúdený spĺňa formálnu podmienku z pohľadu výkonu potrebnej dvojtretinovej výmery uloženého trestu odňatia slobody.

Krajský súd sa ale nestotožnil s ďalšími závermi súdu prvého stupňa, že u odsúdeného boli splnené obidve materiálne podmienky na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v podobe polepšenia sa a očakávania vedenia riadneho života.

Krajský súd považuje v prvom rade za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného, rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatelov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného („Súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...“), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatel'ovej osobnosti, ktorý sa, pravda, navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú

predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, ale nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať na jeho polepšenie. Aby bolo možné zodpovedne posúdiť, či odsúdený preukázal polepšenie, je nevyhnutné napríklad poznať, čo bolo u neho príčinou páchania trestnej činnosti. O to viac táto potreba vyvstáva u odsúdeného, ktorý sa dopustil závažnejšej trestnej činnosti.

V hodnotení ústavu na výkon trestu sa uvádza, že odsúdený je len čiastočne kritický k spáchanej trestnej činnosti a túto bagatelizuje (to bolo ostatne zrejmé aj z jeho vyjadrení na verejnom zasadnutí či k sťažnosti prokurátora). Krajský súd k tomuto uvádza, že takýto postoj nemôže byť prejavom polepšenia, keď si odsúdený svoje negatívne konanie a jeho dôsledky ani po vykonaní väčšej časti uloženého trestu odňatia slobody ešte neuvedomuje (nepripúšťa). Pritom platí, že ak súd nezistí „polepšenie sa“ odsúdeného, nemôže ani dospieť k záveru, že by po podmienenom prepustení viedol riadny život. Jeho nekritický postoj takýto záver totiž spochybuje.

Krajský súd pripomína, že zmyslom podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel' automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmienené prepustenie je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takou okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmienenom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať i doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti. V tomto smere je krajský súd toho názoru, že je možné prihliadať aj na už zahladené odsúdenia.

Krajský súd považuje nápravu odsúdeného M. F. za podstatne sťaženú ešte aj z pohľadu doterajšieho počtu jeho odsúdení a z povahy spáchaného trestného činu, pre ktorý vykonáva trest odňatia slobody.

Odsúdený bol doposiaľ už 5-krát súdne trestaný pre úmyselné trestné činy rôznorodej povahy a v prípade každého jeho odsúdenia vykonával nepodmienené tresty odňatia slobody (v prípade prvého odsúdenia sa neosvedčil v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia). Z výkonu troch trestov odňatia slobody (uložených v rámci jeho troch odsúdení) bol následne až dvakrát podmienené prepustený na slobodu (naposledy dňa 31.04.2008) a v určených skúšobných dobách sa osvedčil. Trest odňatia slobody vykonával okrem iného aj pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania. Potom sa dopustil najzávažnejšej trestnej činnosti, pre ktorú aktuálne vykonáva súhrnný trest odňatia slobody (oba skutky právne kvalifikované ako zločin vydierania spáchal v rokoch 2013 a 2015). Táto trestná činnosť bola spáchaná spoločným konaním, a v prípade jedného zo skutkov aj so zbraňou, surovým a trýznivým spôsobom a na chránenej osobe - dieťati (poškodenom S. MV.). K námietke odsúdeného je potrebné uviesť, že podľa § 127 ods. 1 Tr. zák. sa dieťaťom rozumie každá osoba mladšia ako osemnásť rokov, ak Tr. zák. neustanovuje inak.

Je tak možné ustáliť, že predošlé uložené tresty odňatia slobody nemali na odsúdeného pozitívny účinok, keď ho trvalo neodradili od ďalšieho páchania ďalšej úmyselnej trestnej činnosti. Odsúdený sa dopustil, ako už bolo uvedené vyššie, doposiaľ najzávažnejšej trestnej činnosti až po vykonaní všetkých skôr uložených trestov odňatia slobody, keď v prípade niektorých z nich mu boli tieto „skrátene“ aj jeho skoršími podmienenými prepusteniami z ich výkonu. Predchádzajúci spôsob života odsúdeného tak nedáva dostatočnú záruku, že jeho protiprávne konanie sa už nebude opakovať.

Účelom trestu je aj ochrana spoločnosti pred páchatel'om trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov.

Ani ústav na výkon trestu neodporučil podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, a to aj z dôvodu opakovaného páchania trestnej činnosti odsúdeným, jej závažnosti a jeho len čiastočne kritického postoja k tejto spáchanej trestnej činnosti.

Je preto v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu uloženého trestu odňatia slobody, aby uložený trest odňatia slobody ďalej vykonával tak, ako to navrhol aj riaditeľ ústavu na výkon trestu.

Záverom ešte krajský súd uvádza, že dňa 24.02.2020 mu bolo doručené podanie od matky odsúdeného, ktorá v ňom „prosila“ krajský súd, aby rozhodol v prospech odsúdeného. Uviedla, že (s manželom) sú dôchodcovia a už 4 roky splácajú hypotéku odsúdeného, inak by išli na ulicu. Sú zúfalí a obracajú sa na krajský súd, aby im pomohol, ak mu nie je ľahostajný osud dôchodcov. Tieto tvrdené skutočnosti však neboli spôsobilé privodiť iné rozhodnutie krajského súdu o návrhu odsúdeného.

Z takto rozvedených dôvodov preto rozhodol krajský súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia. Zvažoval síce aj rozhodnutie o vrátení veci súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie, avšak vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam by neprichádzalo do úvahy iné rozhodnutie a bolo možné o návrhu odsúdeného rozhodnúť tak, ako to urobil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.